

KIIITOS LAPIN YLIOPISTON TOIMITUSKUNTA, TURKU JATKAA SUOMENKIELISEN TIEDEJULKAISEMISEN ILOSANOMAN LEVITTÄMISTÄ!

Pääkirjoitus

Janus

Januksen toimitus on muuttanut vuoden 2023 alusta Turun yliopistoon. Koska Janusta julkaisee yhteistyössä Sosiaalipoliittinen yhdistys ja Sosiaalityön tutkimuksen seura, toimituskunnan kokoonpanossa on huomioitu edustus niin sosiaalipolitiikan kuin sosiaalityönkin aloilta. Toimituskuntaan kuuluvat allekirjoittaneet eli kaksi päätoimittajaa, toimittajat Lauri Mäkinen (sosiaalipolitiikan erikoistutkija ja projektitutkija, Imla) ja Tuula Kaitsaari (sosiaalityön yliopistonlehtori), jotka vastaavat kirja-arvioista ja puheenvuoroista sekä toimitussihteeri Elina Laine (sosiaalityön yliopisto-opettaja). Lisäksi toimituskunnan jäseniä ovat sosiaalipolitiikan professori Heikki Ervasti, sosiaalityön professori Johanna Kallio sekä erikoistutkija (Invest-lippulaiva) Henna Isoniemi. Kiitämme koko Turun toimituskunnan puolesta lämpimästi edellisiä päätoimittajia Marjo Romakkaniemeä ja Minna Zechneriä, toimitussihteereitä Kati Katajaa ja Mari Kivistöä sekä koko toimituskuntaa erinomaisesta työstä Januksen parissa ja lehden kehittämisestä. Teidän jalanjalkiä ja vinkkejänne seuraten on uuden toimituskunnan hyvä aloittaa kolmevuotinen tehtävänsä.

Kotimainen – kuten pääsääntöisesti myös kansainvälinen – julkaisutoimittaminen päätoimittamisesta vertaisarviointien tekoon on tunnetusti talkootyötä. Vaikka tiedetoimittamisen hoitamiseen talkootyönä liittyy monia ongelmia, tosiasia kuitenkin on, että talkootyö on suomenkielisen julkaisutoimittamisen elinehto. Viime kuukausina keskustelu suomen kielen asemasta tieteellisenä kielenä ja tutkimusten julkaisukielenä on jälleen kerran ottanut tuulta alleen. Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen kertoi pelkäävänsä suomen kielen muutosta ajattelun kielestä ”kyökkikieleksi” (Valtanen 2023). Huoli suomen kielen asemasta tieteellisenä kielenä on noussut esille 2000-luvun aikana useampaan otteeseen. Esimerkiksi vuonna 2010 Suomen kielen lautakunta on tehnyt vetoamuksen suomen kielen aseman turvaamiseksi tieteen kielenä. Lautakunnan mukaan impaktipisteiden ja sitaatti-indeksien laskeminen painottuu vahvasti englanninkielisiin julkaisuihin, mikä vähentää tutkijoiden halukkuutta julkaista suomen kielellä. Lautakunnan vetoamuksessa nostetaankin esiin huoli siitä, että suomalaisessa tiedeyhteisössä kansainvälisyyttä tavoitellaan englanninkielisen tutkimuksen keinon. Seurauksena on ollut, että tiedejulkaisujen määrässä englanti on syrjäyttänyt muut kielet. (Suomen kielen lautakunta 2010.)

Suomen- ja englanninkielistä tiedejulkaisemista ei kuitenkaan tulisi asettaa vastakkain, sillä tiedeyhteisöissä tarvitaan molempia. Suomen kielellä kirjoitetulle

sosiaalipoliittiselle ja sosiaalityön tutkimukselle voidaan ajatella olevan erityisen suurta tarvetta ja kysyntää juuri nyt, niin käynnissä olevan sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen kuin suunnittelussa olevan sosiaaliturvauudistuksenkin takia. Lisäksi energiakriisin sekä inflaation ja hintojen nousun vaikutuksista väestön hyvinvointiin kaivataan tutkittua tietoa. Sosiaalipoliittisen ja sosiaalityön tutkimuksen yksi keskeinen tavoite onkin tuottaa tietoa, jota hyödyntämällä kehitetään yhteiskuntaa paremmaksi. Mikko Mäntysaaren (2020) mukaan on tärkeää pohtia tapoja, joilla tutkimuksen avulla tuotettu tieto otetaan käyttöön. Yhdeksi keinoksi Mäntysaari nostaa tiedejulkaisujen kirjoittamisen suomen kielellä. Turun toimintakunnan tavoitteena onkin seuraavan kolmen vuoden ajan edistää moniäänisen sosiaalipoliittisen ja sosiaalityön tutkimuksen suomenkielistä julkaisemista. Haastamme myös kaikki muut mukaan tukemaan suomenkielistä tiedejulkaisemista niin tutkimuksen kirjoittajina, vertaisarvioitsijoina kuin lukijoinakin!

Januksen vuoden 2023 ensimmäinen numero on vielä Lapin yliopiston toimintakunnan aikaansaannosta. Tässä numerossa julkaistujen neljän tutkimusartikkelin läpileikkaava teema on ihmisten asiakkuus sosiaalipalveluissa ja se, miten palvelut haastavat ja tukevat heidän toimijuuttaan. Merja Anis ja Maili Malin käsittelevät tutkimuksessaan ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten asiakkuuksia lastensuojelun sijaishuollossa vuosina 1991–2015. Ulkomaalaistaustaisilla lapsilla ja nuorilla on asiakkuuksia suhteellisesti enemmän kuin valtaväestöllä. Tulokset saavat pohtimaan varhaisen tuen ja lastensuojelun avohuollon palvelujen vaikuttavuutta. Sanna Blomgren tarkastelee artikkelissaan heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien ihmisten toimijuuden tukemista sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja työllisyyspalveluissa. Tuloksissa nousevat esille palvelujen ja etuuksien haasteet ja mahdollisuudet tukea ihmisten toimijuutta. Laura Nikan ja Kirsi Güntherin tutkimuksessa käsitellään pitkäaikaistyöttömien selviytymisen ja osallisuuden kokemuksia. Vaikka huonosuorituksen kokemukset kasautuvat ja haastavat pitkäaikaistyöttömien toimijuutta, antavat erilaiset osallisuuden kokemukset toiveikkuutta toimijuudesta ja hyvää elämästä. Eveliina Heinon systemaattinen kirjallisuuskatsaus tarkastelee intersektionaalisuuden käsitteen monimerkityksellisyyttä sosiaalityössä. Sen avulla on mahdollista esimerkiksi ymmärtää sekä palveluiden käyttäjien että sosiaalityöntekijöiden asemoitumista. Artikkeleiden lisäksi mukana on myös yhteensä kahdeksan mielenkiintoista puheenvuoroa ja kirja-arviota. Vuoden ensimmäinen Janus ilmestyy sekä paperisena että sähköisenä versiona. Loppuvuoden 2023 Janus ilmestyy vain sähköisenä lehtenä.

Toivotamme antoisia lukuhetkiä Januksen vuoden 2023 ensimmäisen numeron parissa!

Kirsi Günther ja Milla Salin

KIRJALLISUUS

- Mäntysaari, Mikko (2020) Sosiaalityön asiantuntijuus uusissa rakenteissa — vaatimukset koulutukselle ja tutkimukselle. Teoksessa Lea Suominen-Erhiö, Anneli Pohjola, Mirja Satka & Jenni Simola (toim.) *Sosiaaliala uudistuu (2020)*. Tietopohjan ja vuorovaikutuksen kysymyksiä. Helsinki: Huoltajasäätiö, 51–72. <https://www.huoltaja-saatio.fi/verkkojulkaisut/>.
- Suomen kielen lautakunnan vetoamus (2010) *Vetoamus suomen kielen aseman turvaamiseksi tieteen ja korkeimman opetuksen kielenä*. https://www.kotus.fi/ohjeet/suomen_kielen_lautakunnan_suosituksia/kannanotot/vetoamus_suomen_kielen_aseman_turvaamiseksi_tieteen_ja_korkeimman_opetuksen_kielena
- Valtanen, Tero (2023) Tiede- ja kulttuuriministeri pelkää suomen kielen muuttuvan ajattelun kielestä ”kyökkikieleksi” ja vaatii, että muutos estetään. Yle 4.1.2023. <https://yle.fi/a/74-20011083> Luettu 20.1.2023.